

SZARVAS és VIDEKE

TÁRSADALMI és SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelen hetenkint egyszer, vasárnap reggel.

Előfizetési ár:

Egész évre 5 frt — kr.
Félévre 2 frt 50 kr.
Negyedévre 1 frt 25 kr.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Búza-utca, 1283. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények, reclamációk és előfizetési pénzek küldendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Előfizetéseket és hirdetéseket elfogad helyben A NYÁCSIK SOMA UTÓDA (ZÉC).

Ugyanitt egyes számok is kaphatók.

Egyes szám ára 10 kr.

Hirdetések és nyilvántartási közlemények jutányos áron vétetnek fel.

A görög nyelv.

Szóval és írásban sokat beszéltek annak idején ama bizonyos rendeletről, mely halálharang leend a szegény görög nyelvre s míg azok, a kik képesek voltak eléggé méltányolni a mult e tiszteletre méltó hagyományát, nem tudtak megszabadulni minden aggodalmuktól, hogy e rendelet újabb lépés a pusztán realis érdekek kielégítésének térfoglaló hódításához, addig kárörvendve tapsolt az ellenzék abban a szent meggyőződésben ringatván magát, hogy elitelő kövei örökre eltemették a mártyságra szánt ócskaságot s hymnusokat zengtek a haladás újító szellemének.

Nos: az aggodalom alaptalan, a káröröm korai volt!

Alaptalan volt az aggodalom, mert látjuk, hogy főiskolánkban is a tanulók tekintélyes része akarja tanulni a görögöt s ha valakinek oka van az öröme, úgy magok a philhellének lehetnek azok, mert nagyobbára olyanok nyilatkoztak e nyelv tanulása ellen, kik a gymnasium más tantárgyaival is hadilábon állanak s a gömbháromszögtan hasznosságát nem tudnák több érveléssel megvédeni, mint a menygyivel a homerosi eposok hiábavalóságát bizonyítják.

Mindenesetre érdekes jelenség ez, melyből könnyen levonhatják magokra nézve a tanulságot azok, kik már-már elszírták a gymnasiumi tanterv jellegének e conditio sine quanon-ját s pusztán real-középiskolákról álmodoztak. A rendelet titkos céljául imputált ezen föltevés épen úgy dugába dőlt, mint amennyire diadalra fog jutni a nyiltan bevallott szándék: a görög nyelv és irodalom sikeresebb tanítása.

E sikeresebb tanítás módjáról és hasznáról szándékszunk elmondani szerény véleményünket.

Ismeretes dolog, hogy a tanítás eredménye annak módszerén fordul meg: helyes kezelés mellett bármely tantárgy képes kedvet ébresztetni a tanítványban,

a mi nélkül bizony terméketlen a leginkább szakszerű u. n. tudományos előadás s a legfényesebben tündöklő ékesszólás is. Világosabban szólva: jó tanárnak jó a tanítványa. Mellőzve itt a jó fogalmának morális jelentését, csupán annak mindennapi értelmére célzunk, vele jelölve mindazt, a mi alkalmas, célszerű és hasznos. Ha a tanár örökös grammatikai formulákkal zákatja az ekként örökös magolásra kárhoztatott discipulus fejét, a nélkül, hogy azok alkalmazása által módot nyújtana arra, hogy a holt betű életet nyerjen, a gondolkodás élénk tevékenységet fejtsen ki s az ítélet biztosabb legyen, erősödjék: természetes, hogy e meddő munkában megbutult agy nem lesz alkalmas hasznosabb impressiók befogadására akkor, midőn az írók élvezetere, a társadalmi és állami intézmények méltatására s a képzőművészeti remekek csodálatára kerül a sor.

Talán innen van, hogy a tanítás e részére legalább eddig nem fordítottak mindenütt elegendő gondot; talán ennek oka nem mindig a tanításra alkalmas medium hiányában rejlett: annyi bizonyos, hogy e tekintetben eddig bizony sok volt a kívánnivaló s nem csalódunk, ha az ellentábor föllépésének indító okait az ily tanítással meg nem elégedés csirájában keressük. Tanítsunk többet — elhallgat a panasz, tanítsunk jobban — megszűnik az ítélet. Legyen ambíció az, hogy tanítványunk ne pusztán kötelességérzethöz, vagy kényszerűségből vegye kezébe a könyvet, hanem azért, mert élvezetet talál benne, ismertessük meg őket a nyilvános és magán élet, a mythologia és cultus, általában az emberekkel érintkezés mindazon fogalmaival, melyek máig is mindennapi kelendőséggel bírnak, szóval győzzük meg őket arról, hogy e nép nyelvvel, szokásaival, intézményeivel behatóbban foglalkozni nem fárasztó, ellenben hasznos munka: s tapasztalni fogjuk, hogy tanításunk gyümölcsöző lesz s munkásságunk nem volt hiábavaló.

Valóban szükség is van rá, hogy korunk pusztán materiális irányára mellett ne legyen sorsa mellőzés, sőt megvetés ami nép nyelvének, gondolkodásának és alkotásainak, mely tudomány és művészet terén annyi figyelemre méltó, tartalmas s a csodálatig befejezett tökéletességű műveket hozott létre s hagyott ránk örökök. Ne hanyagoljuk el nyelvét, mert ez az egyetlen kules irodalmi és sok művészi remekek megértéséhez. Nagy tévedésben volnánk, ha azt hinnők, hogy jó fordítás tökéletesen pótolja az eredetét: ó-kori, különösen görög művel szemben ez lehetetlenség, mert a görög nyelv nemes egyszerűségének s mindamellott a kifejezések meglepő változatoságának varázsát s különösen a görög ember gondolkodásának, felfogásának őszinte naivságát teljes hatással visszaadni egyetlen egy modern nyelv se képes a maga mesterkélt, erőltetett s nem egy tekintetben romlott eszközeivel.

Ne hanyagoljuk el gondolkodását, mert tőle tanulhatunk lelkesedést az eszményért, az ideálért, s jóleső érzet fogja el lelkünket, valahányszor összehasonlítást teszünk az egymástól oly messze eső két kor felfogása közt s biztosak lehetünk abban, hogy ez összehasonlítás nem a régi kor hátrányára fog történni. S ne hanyagoljuk el művészeti alkotásait sem, mert nemes szépérzetet, finom izlést többet tanulunk, ha a görög művészet termékeinek szemléletébe merülünk, mint ha drasztikus formában nyilvánuló közönséges, mindennapi, vagy épen immorális tárgyú műrekek élvezetében találjuk gyönyörűségünket. Tudósok, írók, művészek mindig sikerrel tanulmányozták e maroknyi népnek korukat messze túlhaladó mestereit s még mindig nem apad ki ama bizonyos forrás, melyből aki egyszer ivott, mindig vissza vágyik hozzá. Ezért neveztem én a görög nyelvet, gondolkodást és művészetet a mult tiszteletreméltó hagyományának!

Legyünk azért készen minden pilanatban.

Kevesen vagyunk? Ez annál inkább ösztönözzön bennünket állandó éberségre s annál inkább adjon erőt hivatásunk betöltésére. Mert, ha lassan is, de annál biztosabban eljön az idő, mikor új renaissance válik elkerülhetetlenné!

V. J.

Regale-ügy. Mező-Túrról értesítik lapunkat, hogy ott a város által a Kállai-féle felsőrészi, és a Rákóczi-féle alsó részi regaleközbirtokosságok ellen, a nemesi jogon gyakorolt italmérési jog után véglegesen megállapított 181,246 frt 80 kr. és ismét 184,719. frtnyi kártalanítási összegek iránt folytatott perben, a szolnoki kir. törvényszék 1890. jun. 13-ikán 6127/p. sz. a. ítéletet hozott, mellyel M.-Tur városa igényletével elutasított s mindkét esetben a kártalanítási összegre nézve, a felső- és alsó részi regale-közbirtokosságoknak tulajdoni jogon igényjogosultsága bírólagon megállapított, egyszersmind igénylő város mindkét közbirtokosság elleni igényletével elutasított. Ezen ítéletet a budapesti kir. Ítélő tábla 1890. aug. 11-én 35788/P. sz. alatti másodfoku ítéletével helyben hagyta. Felette édekes az indoklás. A szarvasiakat ezen ügy közéről érdekli, a mennyiben az itteni regale-per, a mező-turiak perével, egy és ugyanazon jogalapon nyugszik s az ítéleti indokok sejtetik velünk, hogy a szarvasi regale-per a m.-turi perhez hasonló elintézt fog nyerni. — A fennhivatolt ítéletek indokai a következőkben öszpontosulnak: Ugyanis a vételi szerződések kétségtelen bizonyítékot szolgáltatnak arra nézve, hogy a volt jobbágyak önmaguk vették meg az összes kis. kir. haszonvételeket. A szerződéseket aláírt városi előjárók részint, mint

érdekelt magán birtokosok, részint, mint meghatalmazottak szerepelhetnek, s mint erkölcsi testület, a szerződéseknek aláírásával csak nagyobb hitelt eszközöltek a különben is nagyfontosságú ügyben. Elutasítás okául felhozott még, hogy a város, mint erkölcsi testület a teherben részt nem vett, a kisebb királyi haszonvételeket nem kezelte, az azokból folyó jövedelmet nem szedte, ily tétel a községi pénztári számadásokban sehol sem szerepel s ilykép a község felettes hatósága által felülvizsgálat tárgyául soha sem is szolgált. A szerző volt jobbágy, a váltási választmányán kívül bizonyos oly önálló szervezettel birt, mely községi közigazgatási szervezetbe be nem illeszthető s ha történt is a közigazgatási beállott különleges viszonyok közt az egyesek magán ügyeibe némely beavatkozás, — ez csak tulkapásnak szolgál bizonyítékául és ebből jogot származtatni nem lehet. — Mert továbbá a közbirtokosság külön váltási választmányt (képviselőt) alkotott s ez által kezelte ügyeit; külön álló pénztárral birt; a megváltást és vételt birtokaránylagos kivétel útján eszközölte; külön közgyűléseket tartott, külön alapszabályokat alkotott s elvontan a városi képviselőtől a közbirtokosság külön és önállólag működött. És, mert az 1888 évi 36. t.-cz. 1. §-a szerint az italmérési jog kártalanítására csak azok tarthatnak igényt, a kik ennek eddigi gyakorlatában voltak. Még pedig a közbirtokosság, a regalevételt nem a város közvagyonául, hanem magán tulajdonul eszközölte, így a város, mint morális testület, az igénytől elmozdítandó volt. — Ugyazint abból sem származtathat a város, mint erkölcsi testület jogos igényt a város két részén levő birtokosságok által sajátjukul megszerzett javak és jogokhoz, hogy a szerző levelekben s némely arra vonatkozó okmányokban tágabb értelmezést megtűró következő kifejezések fordulnak elő: „város“, „városi község“, „alsó, vagy felső részen levő

lakosaink“, „felső, alsó város“, „alsó M.-Tur város közössége“, „alsó M.-Tur város közössége“ stb., mivel a nem szabatos alakban használt ezen kifejezésekből magokból oly jog, mely a szerződésekben és a tényekben rejlő tulajdoni jogot kétségesse lehetné épen nem következik, s annak bizonyítékául, hogy a szerződések fogva megnevezett jog a város közvagyonául lett megszerzve, egyáltalában nem szolgálhat. — A kir. Ítélő Tábla kimondotta még azt is, hogy a vevő felekként megnevezett Tur város felső vagy alsó részi közössége, Mező-Túr városa, mint politikai község és erkölcsi testülettel, ugyanazonos jogi személynek nem tekinthető, annál kevésbé, mivel azon körülmény, hogy a felső és alsó rész külön-külön önálló szervezettel birt községeket képezett volna a szerzés idején, s a jelenlegi M.-Tur város ama két önálló községből alakult, s azoknak szerzett jogaikban jogutóda volna, nem is állított, annál kevésbé bizonyított.

Ily indokok felemlítése után következtetni lehet arra is, hogy a kir. Curia mint legfelsőbb bírósági fórum, az eljárás alsóbb bíróságok egybehangzó ítéleteit szintén jóvá fogja hagyni.

Figyelemre méltó körülmény ezen peres eljárásnál a rövid időköz, mely alatt az ügy elintézt nyert, s így nem kellend — mint más rendes pereknél — évekig feszült várakozással lenni. Az ily természetű perek során kívül gyors elintézt nyerne. Így — jelen esettel — meg lett csafolva azon ijesztgetés, hogy a mi regale-perünk tíz évig is el fog tartani s hogy lesz részök benne még utódainknak is.

Íme, a m.-turi regale-per beadatott a szolnoki kir. Törvényszékhez 1890. apr. 12-én tárgyalták máj. 28. és június 6-án, s már június 13-ikán az elsőfokú, aug. 11-én pedig a másodfokú ítélet meghozatott.

TÁRCZA.

Selma Dalaiából.

I.

Nem pusztá szó, nem cifra mondás,
Hogy legtiündöklőbb nap te vagy!
Egy tisznap ott az égen is van —
Es fénye büszke, fénye nagy;

A mindenséget átragyogja...
— Lelkemnek éjét nem lehet!
Míg egy mosoly kis ajkaidról
Besugározza lelkemet.

II.

Gondtalan vagy, játszi fürge,
Valóságos kis gyerekek!
Igen, az vagy, — s töled mégis
Szinte-szinte remegek.

Szeretted te pajszán gyermek
A szép tarka lépéket —
S annak híven engem is, majd
Szárnyaimat letéped...

III.

Éjjel-nappal imádkoznám,
Igy egy kicsi kis helyet tán
En is nyernék benne —
Hogyha a te kebled a mennyország lenne.

Hogyha a te kebled sötét pokol volna,
Káromkodnám mindég, mindég,
Hogy bejussak valamikép
Abba a pokolba.

Hanem, a te kebled csodálatos ország:
Pokol egyik perczben, másikkban mennyország;
Azt se tudom, jót-e rosszat kell-e tennem...
Bármit tegyek, mindegy, —
Nem fogad be engem,
Nem fogad be engem!

DALAMÉR.

Reporter a színházban.

Erdélynek van egy kis faluja, s ennek a falunak egy kis ködmőne. Hanem az olyan ködmön, hogy akire legjobban rá illik, az lesz a bíró egész esztendeig.

Jól tudom, hogy ez régi riekdota, s önök már sokszor hallották (Noé apánk ezért lökte ki Sethet a bárkából); de csak el kellett mondanom, hogy én nem ilyen módon lettem színházi tudósító. Ámbár, ha ködmönünk lett volna...

Tehát egy szép napon így szólott hozzám a szerkesztő: A színházi rovatot ön fogja vezetni.

— De szerkesztő ur...

— Semmi de; remélem, megértett.

Valóban elég határozottan hangzott

ahhoz, hogy megértsem. Nem is lett volna ellene kifogásom, ha színtügyi tanulmányaimat többre vittem volna annál, hogy egyszer titokban szerelmes voltam egy primadonnába.

Ez pedig nem elég.

Szerencsére eszembe jutott az a kis falu, meg az a nagy igazság, mely onnan kiindulva, immár bejárta az egész világot: Akinek az Isten hivatalát adott, észt is majd csak ad hozzá.

Sajnálattal vallom be önöknek, hogy a közmondások nem mindig igazak. Néha csúful behuzzák az embert, még ha színi referens is, vagyis szanatanásként „a szerkesztőség ama legfiatalabb tagja, akit komolyabb, megfontolást érdemlő munkára nem tart eléggé alkalmasnak a szerkesztő.“

Ezek voltak legelső benyomásaim. Mídon a szerkesztőség ajtaján kiléptem, megláttam az utcán egy hatalmas, megtérmett színészt, kinél alig értem fel a válláig.*) Rögtön eszembe jutott, hogy ezt a nagy embert most már én fogom megkritizálni. Annyira tetszett a gondolat, hogy a Tájbér kirakatánál megállottam megnézni magamat: hogy nézhetek én ki, mint kritikus?

Otthon pedig elővettem legújabb tragédiámat és elszavaltam belőle egy egész felvonást. Nem is fiatal ember, aki nem bukkolt 5 felvonásos tragoédiával a Karácsonyi-

*) Tán csak nem Vihary volt?

Szerk.

SZINÉSZET.

Péntek, szept. 12, Dobsa „Hunyady László“-ja került színre, kinek gyászos sorsára minden szemben fölcillant a fájdalom megatottaság könye, talán azért is, mert tudjuk, hogy ez nem költői fictió munkája csupán, de igaz történet. Volt olyan is, ki komolyan neki fogott a könyvezésnek, ne restelkedjék miatta, az ilyen könyv nemcsak érzésnek harmatgyöngye. A játék teljesen összevágó volt s ott lebegett benne a Hunyadiak korszakának hatalmas szelleme. A gyöngyelelkű király esztelen hiszékenységet, kelő és felnövekvő feltékenységet, visióit s különösen furdáló lelkiismerete pokoli gyötrelmeit mind élénken mutatta be játékában Rónay. Gara Győrének legjobb alakításai közé tartozik, játékából jól kiértékelve az álnokság, a nagyratörő gőg s erőszakos nagyraírás; Czille (Vihary) maszejából híven kirírt a bitang jövevény cudar döltye s fájára valló bosszúvágya. Ronow Ágnesnek drámai momentumokban szerfölött gazdag szerepét a töle várt fényes sikerrel játszotta Rónayné; Kissné pedig Szilágyi Erzsébet szerepében főképp az anyai aggodulás és kétségbeesés jeleneiben tetőzött. Gara Mária (Gyurman) a szende ara sok szeretetreméltóságot viselt egyéniségében, de örüllési jelenetében, a színmű leglyrikusabb részében sajnálattal nélkülöztük a galambok dalának énekét. Az öreg Szilágyi Mihály férfias jellemét teljes sikerrel alakította Breznay s Hunyady László (Szendrey) is igyekezett mentül daliásabb vitéz lenni, a kis Mátyás pedig (Völgyi) szintén jól illett kis szerepével a cselekvénybe, különösen a darab végén.

Szombaton, szept. 13-án, Lecoq népszerű operette-je a „Nap és Hold“ került színre, érdekesítő és sikamlós szöveg, fülbeaszó kedves zene, ügyes, egybevágó előadás, fűszerezve a főszereplők alakításának

pályázaton. Én épen most készülök erre (tragédiára t. i.). Oh az egyszerű darab lesz! Esténként felolvasásokat tartok belőle a háziasszonyomnak, míg ő a harisnyáimat stoppolja. Igen halás publikum! Kár, hogy süket, szegény: nem hallja az még a harangzúgást sem, hanem azért váltig mondogatja, mikor már aludni akar: „Nagyon szép ifiúr, gyönyörű szép; hogy fog rajta nevetni az úri nép!“

Köztünk maradjon: ezt a biztatást nem is tartom olyan mulatságosnak. Oh egy színházi est sokkal mulatságosabb! Felgyújtott lámpák csillognak az oszlopokon, a bejárókat elállják a jegyszedők, a függönyről fanciesal Pagezus nyit le a páholyok és támlásszékek közönségére. Közben azok az üres helyek a színpártoló egyesület tagjainak bérletei. Azaz... mit is mondjak? Hiszen Szarvason csak névleg van színpártoló egyesület. Ezer szerencse; mert ha valósággal lenne, úgy járna, mint a férfi-dalkör. Ez is megszűnt, mióta újra — szervezkedett.

Hiába, nálunk minden nemesebb eszme halva születik. Ez lett sorsa a szarvasi ifjúság tervbe yett műkedvelői előadásának is.

Kár érte; milyen hős szerelmest nyert volna a Marci gyerekekben, ki olyan őszinte bámulója a „szép“-művészetnek. Ott ül most is támlásszékekben s miután kevés közönség van a színházban: látcsövét az előtte levő padra helyezi, tokját maga mellé jobbra, ka-

közvetlenségével, elevenségével és humorával: ime a szombati est mozzanatai. Az operetteelőadások legsikerültebbje volt ez. Maga Szentessy Vilma, a ki az est dicsőségéből az oroszlámrész, hangban, intonálásban és játékban még nem volt így disponálva. A jeles énekesnő Manola szerepében méltányolhattuk eddig legjobban, akár szerepét tekintjük, a melyet nagy verve-vel játszott meg, akár hangját, mely ezuttal minden régióban üdén csengett s ment volt minden fátyolozottságtól. Utána Breznayt kell kiemelnünk, e fáradhatatlan színészt, ki minden este megjelen szemünk előtt s tehetségének és routine-jának újabb s újabb nyilvánulásaival lep meg. Völgyi Katicza hangja kellemes és szépen iskolázott, különösen tetszett a „fülemile“-dal előadásában, melyet a közönség megismételtetett. Rácz szépen énekelt, mint mindig s a Szent Mihály-terzetto bágyadtságának is az volt főleg az oka, hogy Szentessy hangköre ez áriában mélyebben esvén; Völgyi hangjának nem lévén intenzív ereje, Rácz tulságosan volt kénytelen halkítani hangját, mi által az kissé színtelenné lett.

Vasárnap szept. 14., Almássy Tihamér népszínművét „A tót leányt“ a közepesen felül nem igen emelkedő sikerrel játszották; a karzatot sikerült ugyan jó kedvre hangolni, de a földszint — mely pedig szombat óta szép számu s intelligens közönséggel tölt meg — jól rá emlékezett még, hogy e darabot színpadunkon jobban is játszották már. De nem is szabad ám a népszínmű hatását csak a dalokra, meg a népelet különöségeiben jelentkező furcsaságokra építeni, a népszínmű komoly költészeti műfaj, komoly drámai motívumokkal, melyek elhanyagolása a cselekvény életnedvének elszikkadásával bűnhődik. Egyébiránt, a darab komikus elemeinek érvényesítése eléggé sikerült. Gyarmany (Breznay) elég érzékenyen nyögött kurucz lelkü feleségének (Kissné) hangos

lapját balra, a színlapot kiteríti a támlásszék hátára, megenged magának egy leplezhetlen ásitást s aztán negédesen hátrahajtott fővel vizsgálja kezdi a páholyközönséget. Egyszerre mosolyra vonja ajkait és mélyen bólingat a 4. szám felé. Ott van Ő! Az előadásra alig figyel, a szünet alatt bátorságot vesz magának, látogatást tesz s a második felvonásra is benamarad az ideál-páholyban, ha vándorlásra kelt látcsövét már az ötödik állomáson nem pillantaná meg.

Az ilyen megfigyelések gyönyörűvé teszik a reporter életét, noha a darabokról írni szintén élvezetes. A nagyváradi lapok például az egész nyáron azon veszekedtek, hogy vajjon erkölcsös darab-e Clemenceau? Legközelebb remélhetőleg elfogadják dönteni s akkor legalább tudja magát mihez tartani a világ. Mert azt hiszem, felesleges mondanom, hogy mi rajtunk fordul meg a világ ítélete. A kis énekesnő gavallérja felkeres felvonásokban és elmondja nekünk, hogy „csinos, csinos.“ Marci is közli véleményét: „nagyon unalmas darab,“ s az a sajátságos, hogy ezek az újdonságok, mind másképen végződnek, mint ahogy ő azt Oroszában látta. Igaz is, hogy egy némely újdonság hasonlít ahhoz a szellemes meséhez, mely így kezdődik: Egyszer volt egy tollu-seprő, és az egy elátkozott hercegnő volt... .

Vegyük fel egy új darabot. Teszem azt — Nórá. Erről úgyis mindenkinek más

papuskormánya alatt: Brbolya (Vihary) orrán ugyancsak hetykén kunkorodott föl a potyecz önértet; Hanka (Szentessy) csinos tót lány volt ugyan, de játékában a saját vig kedélye, meg a szerep mélabús szelleme alig, — beszédjében pedig a magyaros ejtés megatottos nyelvalakok „sehogy-se nem tuták zeszabaratkoznyi“. Végre Misónak (Giréthy) fájdalmas óbégatását is hálásan megkaczagták.

Hétfő, szept. 15. Breznay Geiza jutalomjátékaul Cremieux „Orpheus a pokolban“ című operetteje Offenbach dallamos zenéjével. Jól esett telve látnunk a színház páholyait és földszintjét; hogy a karzat tele volt, az természetes, hálátlanság is lett volna meg nem telnie akkor, mikor a társulat legjelesebb komikusát kellett jutalmazni. De félre ne értessünk; Breznay nemcsak a karzatnak, de az elsőrendű helyek közönségének is megérdemli elismerését, mert nemcsak a karzatnak, de a partereknek is játszik. Eddig legalább egyetlen szereplése ellen sem lehetett kifogásunk, mindegyikben egyaránt jól kiaknázta úgy a komoly, mint a vig momentumokat és kitűnő jellemalakításával meggyőzött arról, hogy a színpadon egészen otthonos, gyakorlott, derék színész, ki szerepeit alaposan és behatóan át szokta tanulmányozni s a ki, bár szívesen hajlik a burlesk-komikum felé, soha sem teszi ezt szerepe netáni komoly alaphangulatának rovására. Azt hiszem, velünk együtt szívesen örültek Breznay méltatásának pályatársai is, kik őszinte készséggel és dicséretes buzgalommal igyekeztek az est sikerét játékuikkal fokozni; ha az előadás — talán nagyobb színpadokon látott előadások remniscenciáinak hatása alatt — valamennyire mégis fogyatékosnak tetszhetett, ennek oka az, hogy ez operette nem csupán színmű, de egyuttal nagyszerű látványosság is, melynek teljes sikeréhez, nagyszabású színpadi technikának feltétele fűződik.

véleménye van. Egynek ideális, másnak képtelen alak. Van, aki azt hiszi, hogy semmi más nem volt Ibsen intentiója, mint, hogy a nő, ha férjében csalódott, őt elhagyni erkölcsileg jogosult. A kis tiszteletes komolyan mondogatja: Így jár, aki vallást nem tanult. Egy úrtól azt is halottam, hogy Nóra olyan sokat foglalkozott ballépése következményeivel, hogy megzavarodott szegény... . Aztán egy sajátságos gesztussal utána tette: Megbolondult, tetszik tudni!

Reportér kritikát ír. Természetesen neki is megvan a maga saját külön véleménye, melyet azonban nevetségessé tesznek a szedők. Képesek rá, hogy herczeg helyett szerént, harang helyett Hamletet, mulatságos helyett tarkát nyomtatnak a sorok közé. Nem szent előttük semmi: még a felelős szerkesztőt is félőles szerkesztőnek szedik. Már ezután borral és kalácscsal járok körülötök. De hajh! egy erőnyes szedő ez ajánlatokat megvetéssel utasítja vissza s biztos lehetsz róla, hogy csupa tévedésből kritikát alá szedi a Nyilt-tér famosus sorait: „Érvonatban foglaltakért nem vállal felelősséget a szerkesztő.“

Oh azok a sajtóhibák! Ezek miatt már nem is érdemes fiatal írónak lenni. Én sem volnék, ha olyan temérdek előnnyel nem járna. Idegen urak, kiket eddig csak az utczáról ismertél, már messziről te-nek szólitának, öregobb emberek abban a vélemény-

Kedd, szept. 16. Sardou és Deslandes „A napam asszony” című vígjátéka mint újdonság és régi jó hírű czég műve nagy és szép közönséget csalt a színházba, úgy, hogy annak minden zuga megtelt. Hát bizony nem volt rá érdemes: a közönség erősen csalódott a midőn e darabtól azt a gazdag franciás elmésséget várta, mely az „Ideges nők”-ben olyan jóízűen nevettetett. A darab drámai értékéről — ha még oly sokszor adnák is Budapesten — szólni sem érdemes: sovány meséje meddő expositiójával, néhány kuszált szálból szövődött cselekvényével alig termett, egy-két jóra való jelenetet s bár színészeink minden erejükből igyekeztek buzgó játékukkal a darabot élvezetessé tenni, unalmunkat és bosszúságunkat eloszlatniok nem sikerült. Mindössze jó Bondinoinak (Vihary) s Poule századosnak (Breznay) vagy talán még Tillochenének (Tolnainé) néhány mondása nevettetett, de a voltaképi főszereplők minden indulatoskodása kárba veszett.

Szerda, szept. 17. Szentessy Vilma búcsu-föllépteül és jutalomjátékául Audran „Az üdvöske” című operetteje került színre, még pedig az ürességtől csak úgy kongó ház előtt. Sajnáljuk érte a bucsuzó s jutalmazandó színésznőt, ki a milyen rokonszenves színpadi jelenség, minden bizonnyal jobb méltánylást érdemelt; de nem is tulajdonítjuk ezt a közönség részéről a művé-ző személyével szemben célzatosan tanúsított közönyöségnek, hanem inkább a „Napam asszony” fiascója szülte oly foku kedvetlenségnek, mely ellen a már sokszor látott és hallott Üdvöske nem szolgáltatott biztos orvoslást. A játékok mind a mellett elég jó kedvűen folyt; maga Szentessy, mint Bettina sokszor ragadta tápsra a kis szamu közönséget vig játékával és zengzetes dalaival, kivált a meg-megismétlődő pulykapásztor-dallal. Pippó (Kiss) Frittelini (Rácz) és Fiametta (Völgyi) a maguk énekszámait szintén összhangosan és kellő hatással énekeltek, valamint Lorán

ben vannak, hogy okosabb lenne, ha a római jogot tanulgatnád. A gymnazisták, kik eddig hűségesen köszöntöttek, szemedbe néznek, de tüntetőleg nem emelnek kalapot. Általában mindenki protegál!

Hanem a színháznál megbecsülnek. Reporter tudja meg legelőször a coulissatitkokat, előadáson az egész karszemélyzet neki játszik s alkalommal érdekes történeteket hall a színészeletről.

— Képzélje uram, egyszer Gyorokfalván játszottunk. Romeot adtam. Mikor a mérget bevettem: szemem kimereszttem, állam lecsik, háromszor feldobom magam a földről és lábaimmal a levegőbe rugdosok. A közönség tombolt, hanem a kritikus megrovott érte. Másnap megszólítottam: Tudja meg uram, hogy én természetesen játszom. Ha nem hiszi: igyék cyánkálit és meg fogja látni, hogy úgy tesz, mint én tettem. . . Hanem a nyomorultnak nem volt hozzá bátorsága.

Bármint vegyük is a dolgot: a színi referensre szükség van. Ő értékesíti a színházi eseményeket, kimerítő tudósítást hoz a primadonna-válságról, reklámot csinál egyes daraboknak s ha a színpad csillaga, a kis táncosnő, véletlenül elesett, reporter megírja, hogy „a részvétnyilatkozatok köszönettel fogadtatnak s hírlapilag nyugtáztatnak.”

(Breznay) és Rökkó (Vihary) komikai szereplése is kívánt derűtséget idézett elő.

Csütörtök, szept. 18. Ismét újdonság, Csiky Gergely „Örök törvény” című drámája került színre, még pedig zsúfolt ház előtt, a mi közönségünk részéről dicséretes érdeklődésre vall a komoly színműfaj iránt. Csiky legjelesebb drámáirólunk közé tartozik, ki nem egy koszorút szerzett színműveivel, melyeknek különösen az erős lélektani motiváció s a hű és következetes jellemalkotás képezi fényoldalát, noha szerkezet, illetve cselekvényszövés dolgában néha ingadozik s reminiscenciáktól sem riad vissza. Ezuttal is Bella alakja erősen ráemlékeztet Odettere, kinek csak épen tragikus végzetét nem utánozta, máskülönb minden a mi történik, a szereplő személyek szívi-lágában bírja okát. A vérségi kötelékekben gyökerező szeretet örök törvénye képezi a cselekvény vezéreszméjét s minden gátakon keresztültörve a végkifejlésben ez eszme jut győzelemre. Az előadás sikeréből az orosz-lánrész most is Rónayné Balogh Etelé volt, ki Sylvia szerepében, a kandalló tetején, az anyától ráöröklött s pajzánsággal határos kedvességet, a Rozgay szerelmi vallomása-sával szemben a női szemérem szűzies báját, az apa zsarnoki önkényével szemben a gyermeki engedelmesség és szíve minden zugát betöltő szerelem kétségbeesett tusáját, az apai szeretet legelső nyilvánulásakor az önfeláldozó lemondás mély fájdalmát, az anya emlékét szent kegyelettel őrző gyermeki szeretetet, a párhaj hire hallatára az egyetlen kedves életeért zengő szerelem fölindulását, az anya fölismerésekor a lélek minden ízén átcsikázó örömet és boldogságot, szóval jellemének minden apró és nagy vonását híven és tökéletesen visszatükröztette szemében, arcában, hangjában, minden mozdulatában. Szintugy dicséretet érdemel Kissné, ki Bella szerepében különösen az anyai szeretet és aggodás szertelen kitörését kellő drámai erővel mutatta be. Orlathy (Győre) következetes volt rideg, szívtelen elvéhez, hogy leányában az anyai természet átöröklését csak soha nem ernyedő szigorral lehet meggátolni s illetve a könnyelműség csiráját benne elfojtani, s Alberthynek (Kiss) sötét képe hű mássa volt e tekintetben Orlathynak. Judith (Gyurman) szeretetre-méltó nővére, Anna (Tolnainé) a maga felfogása szerint mért jóakaró mostohája volt a szegény Sylvianak s Szentgróthy bácsi (Breznay), a ház becsületes régi hű barátja, elég jó ízűen dédelgette boldogtalan kedvencét. Tetszett a phlegmatikus Marcell (Vihary) és a svihák Mányi (Szendrey) szerepeiben fel-feltűnő magasabb fajta komikum is.

Péntek, szept. 19. Egy kedves francia bolondság, Meilhac és Hallevy „Szikakötő aköltánczosnó” című vaudevilleje került színre. A vaudeville tulajdonképen énekes népszínműféle fajta a francia színiköltészetnek, de nem oly komoly lélektani motiválással mint a magyar népszínmű. Itt sincs valami gondosan motivált cselekvényről szó, inkább csak egy sor bohókás jelenetről, melyeket itt-ott dallal fűszereznek. A darab főalakja a Szikakötő, egy a cigányoktól elrablott s komédiások között fölnevekedett bárókisasszony, ki nagyuri családjába visszakerülve magával hozza s lerázni nem tudja azt a világnézetet és modort, mely korábbi életsorsa folytán természetévé vált, úgy, hogy a leány ártatlan naivsága meg a nagyuri etiquette konfliktusai a legkomikusabb jeleneteket idézik elő.

A cimszerepet Völgyi játszotta kedvesen és ügyesen s dalait is megtapsolták; a többi szereplők közül De la Houppé marquis (Breznay) és Dülköré (Győre) alakításai keltettek nagyobb foku tetszést. *Mephisio.*

MI UJSÁG?

— **Olvasóinkhoz.** Az új évnegyed közeledtével tisztelettel felkérjük lapunk minden rendű pártolóját az előfizetések megújítására, azokat pedig, kik még a múlt évnegyedre hátralékban volnának, az esedékes csekély díj beküldésére, hogy az expedíció körül semmi akadályunk ne legyen. Az előfizetési feltevételek lapunk homlokán olvashatók.

— **Személyi hír.** Nm. gr. Csáky Albin vallás-és közoktatásügyi m. kir. miniszter neje: Bolza Anna grófnő leányaival ma több napra városunkba érkezik rokonai látogatására.

— **Lelkészbölkötés.** Nt. Áchim Ádám főesperes, tegnap szombaton Mező-Berénybe utazott, hogy ott ma, az istentisztelet alkalmával ifj. Jeszenszky Károly lelkészt, kinek javára atyja, id. Jeszenszky Károly lelkész hivatáláról lemondott, hivatalába iglassa.

— **Requiem.** Ma, vasárnap d. e. az ág. ev. templomban ünnepélyes gyászistenisztelet fog tartatni néh. Dr. Szeberényi Gusztáv bányakerületi püspök emlékére.

— **Szarvas város képviselőtestülete** f. é. szept. 11-én rövid ülést tartott, melyben megerősített azon szerződés, melyet a gróf Károlyi-féle kastélynál lakházzá átalakítandó istálló, a birtokszerző consorciumnak évenkénti 350 frtnyi díj mellett bérbe adatott. — Ugyanakkor felolvastatott a földmívelési m. kir. miniszternek leirata, mellyel megengedi, hogy a város a m.-turi országút mentén a hármas körösi 18. sz. átvágás balpartján, a komp közvetlen közelében — a helyi forgalom érdekében — szabad kikötőt állítson, még pedig szabályrendeletileg megállapítandó kikötői díj-szedési joggal. A helyiség e hó 18-dikán jelöltetett ki s adatott át a városnak. Köteles leszen a város az államnak, tulajdonjog elismerési czímén egy darab cs. k. vert aranyat a gyulai kir. adópénztárba lefizetni; ezenkívül a partot célszerűen leásni s a földtömeget a mérnökileg kimutatandó helyre elhordatni. Ezen kikötő helyiség, mióta a város alatti Körös folyó elzáratott, nagy hézagot van hivatva pótolni, a mennyiben ott a homokot, kőszemet, nádat, fát stb. szállító hajók rakománya biztos és állandó helyiséget nyer. — Jelentetett továbbá, hogy a város, az urbéri italmérési kárpótlásul a múlt hóban 28 ezer forintot (8 százaléktól beváltási illeték levonásával) a járó négy és félszázalék járulékkal egyetemben a magas kormánytól innár megkapván, ezen összegből az ártézi kut-furattási díjakban 18 ezer forintot tetteg már lefizetett. — Végül olvastatott a belügy-miniszternek leirata, az itteni árvapénztárnál történt sikkasztási ügyben, mellyel a képviselő testület fölebbezése folytán, a megye fegyelmi bírósága által hozott első foku felmentő határozatot feloldván, több évre terjedő hiányok előszámálásával, mi a vizsgálatnál figyelembe

endő lesz, a fegyelmi bíróság újabb első foku határozat hozatalára utasította. — A megyei közigazgatási-bizottság ennek kapcsán, a ministeri utasítás szerinti új vizsgálat megejtésével Dr. Hajnal István és Hoffman Mihály megyebizottsági tagokat bizza meg. Tudomásul vétetett. — Elhatározá még a képviselő testület, hogy a megyehatóságilag a városnak átengedett endrődi-országút régi szakasz, eredeti szélességében meghagyassék s az — ámbár az útnak megszükitése megengedett — ezuttal abból a szomszéd és határos földbirtokosoknak mi se árusíttassék el.

— **Tanács-ülés.** A főgymnasiumi iskolatanács kedden, f. hó 16. d. u. 4 órakor ülést tartott, melyen a jótéteményért folyamodó főgymn. növendékek kérvényei nyertek elintézt. Ugyanezen ülésen mutattattak be a tanácsnak Krajcsócs Soma, rendes, és Petry Gyula újonnan választott h. tanárok.

— **Jutalomjáték.** Győre, Kiss és Bokor, a szintársulat derék tagjainak jutalomjátékaira külön is felhívjuk a közönség figyelmét.

— **Ősz kezdete.** A csillagászati ősz kedden, f. hó 23-án hajnali 3 óra 38 perczkor veszi kezdetét, a mikor a nap eléri a „Mérték“ jegyét ismét s egyenlővé teszi a nappalt és éjjelt. Hogy ezzel a „hivatalos“ időszakkal mennyire nem járnak együtt az igazándi hűvös napok, mutatja az, hogy míg a nyár végső napjaiban, szeptember elején egy-két hétig reggel-estve egész az über-zieher-viselésig lehűlt a levegő, addig most a legszebb verőfényes szüreti napjaink vannak. A nyári aszaló hőségén megkövesedett szőlőszemek is szépen érlelődnek a várva-várt jótékony eső után, s ha lesz türelmünk bevárni az érettség teljes fokát, mégis csak jut egy kis karczos a pinczébe, mely mellett a hosszú téli estéken lesz idő meghányi-vetni az ország ügyét-baját!

— **Szentandrás** Dobos Adolf ismert jó hírnevű tánczmester befejezte a táncztanítási tanfolyamot, s mult szombaton este sikerült próbabált rendezett a „Népkör“ helyiségében, melyen a nagyok is kivették a részüket az élvezetből. — A jelenvolt hölgyek névsora következő: Bakó Endréné (Öcsöd) Darabos Sándorné, Hajas Lajosné, Hutiray Lászlóné, Keresztényi Gyuláné, Krebsz Ferenczné, Polacsek Vilmosné, Urbanek Nándorné urhölgyek, továbbá: Bakó Margit (Öcsöd), Darabos Aranka, Hajas Mariska, Hutiray Berta, Keresztényi nővérek, Krebsz Mariska, Riedl Ilona, Trsztyánszky Jolán (Szarvas) Urbanek nővérek.

— **A szarvasi regale-közbirtokosság** mult vasárnap délelőtt rövid ülést tartott, melyben Budapestre a belügyminiszterhez regale-ügyben mentesített négyes tagu küldöttség tett jelentést eljárásáról. Az eredmény bevárása mellett tudomásul szolgál. — Megcrösztetett Popiak György helybeli építészeti vállalkozóval a Körösön levő vámos hid kijavítása tárgyában szerkesztett szerződés. A javítás a miniszterileg kiadott utasítás szerint már foganatba is vétetett. A javítási munka díj 2,047 frt., s így sokkal olcsóbbra fog kerülni, mint a hogy azt a megye befolyásával a gyulai állam-mérnökség tervezte. — Szóba hozatott az alapszabályok módosítása a napi díjakat illetőleg, miután többen, a város és a regale-közbirtokosság közt fennálló jelenlegi feszült viszony

folytán — e miatt megbotránkozásukat hangoztatják. Minthogy azonban ezen napidíjak még a régebbi alapszabályokkal lettek életbe léptetve, a jelenlegi képviselőlet mandátuma pedig ez év végével úgy is lejár, e tárgybani intézkedés a jövőképviseletnek hagyatott fenn. — Jelentetett tudomásvétel okáért a mező-túri regaleperben hozott két egyenlő bírósági ítélet meghozatala, a mi tetszéssel fogadtatott. Végül a pénztárnoknak meghagyatott, hogy a „Szarvas és Vidéke“ című helyi lapra keletkezése idejétől számítva a birtokosság részéről előfizessen.

— **Új főmérnök.** A Körös-tisza-marosi ármentesítő társulatnál Rupcsics György lemondása folytán megüresedett főmérnöki állásra, a társulat központi választmányának H.-M.-Vásárhelyen folyó hó 6-án tartott ülésében Bíró Elek a szegedi társas-körökben is ismert kir. főmérnök választatott meg nagy szótöbbséggel. Bíró Elek jelenleg a miniszteriumnál van alkalmazásban, s csak azon esetre hajlandó a megválasztást elfogadni, ha részére — eddigi (12) szolgálati évének betudásával — a társulat nyugdíjat biztosít.

— **Hivatalnokok,** iparosok és munkások kölcsönöket kaphatnak a békés-szent-andrási takarékpénztárnál havi törlesztésre. Az eljárás egyszerű, a törlesztési módzatok kényelmesek. Ugyanott 1000 frton felüli 7 százalékos jelzálogkölcsönök. Levéltudakozványokra azonnal kimerítő felvilágosítás adatik.

— **Újabb lelet.** A zsilipásánál a munkások egy egészen 1 bölény-bikafej csontvázára akadtak a mult héti munkaközben.

— **Hányan tanulják a görögöt?** Főgymnasiumunk V. osztályában 60 r. tanuló közül, 40-en iratkoztak a görög nyelv tanulására.

— **A mi mácenásunk.** A művészet és irodalomnak egy — magát megnevezni nem akaró — lelkes barátja előfizetett a mult héten a „Szarvas és Vidéke“-nek 5. mondd: öt évi folyamára, azaz folyó évi július hó 1-től 1895. évi július hó 1-ig. Mondja még valaki, hogy közönségünkben pang az irodalom-pártolás.

— **Új tanító.** Benczúr Mihály okl. fiatal tanító a helybeli ev. egyház presbyteriuma által egy próba-évre a sápszky-szállási tanyai iskolába lett kinevezve néhai Leszich Sámuel tanító helyére.

— **Az iparostanonczok** beiratására mai nap az utolsó határidő. Felhivatnak azon tanoncztartó gazdák, kik ez irányú kötelezettségnek eleget nem tettek, hogy ma d. e. 9—12 és d. u. 2—4 óra Benka-féle iskola-helyiségben okvetlenül jelentkezzenek.

— **Ücsödön,** — mint értesülünk, — műkedvelői előadás eszméjével foglalkoznak; a mozgalom szervezői a körösi munkálatoknál alkalmazott lelkes fiatal mérnökök.

— **Zónajegyek.** A magyar kir. államvasútak igazgatósága elrendelte, hogy a postahivataloknál előre váltott szomszédos forgalmi menetjegyek ezentúl az ellenőrzés megkönnyítése szempontjából a személypénztáraknál lebélyegzendők. Ezen lebélyegzési kényszer azonban az előre váltott szelvény-, vagy távolsági menetjegyekre nem vonatkozik, és azokkal az utazás mint eddig, bármikor megkezdhető a nélkül, hogy azokat az utazás megkezdése előtt a személypénztárnál elő kellene mutatni.

— **Árviz a nagy-templom utcán.** A nagytemplom utczának a károlyi-kastély felőli részét, a mult héten a járhatatlanságig elborította az ár(-téli)víz. Ugy történt a dolog, hogy a kastély mellékepületén folyó kömivesmunkálatokhoz sok vízre volt szükség, a kút meg nem adott eleget, s az élelmes, vállalkozó az ártézi víz lefolyását a kath. templompark északnyugati sarkán eltöltetve bevezette azt az építkezés helyére; a bő víz azonban nem talált elég lefolyást a keskeny csatornában, s a gyalogjárót is elborította.

— **Táncztanfolyam.** Dobos Adolf, városunkban évek óta előnyösen ismert táncmester, jövő hó 1-én megkezdzi az ideai táncztanítási tanfolyamot. A gyakorló órák naponként a „Barány“ vendéglő nagytermében tartatnak. Ajánljuk az érdeklődő szülők figyelmébe.

— **Pepiók vendégszereplése** Gyomán majdnem úgy ütött ki, mint a T. Szentessy Vilma asszony szerdai jutalomjátéka. A mult szombaton ugyanis az itteni gyenge napi keresettől elkedvetlenedve Gyomára rándult át a banda szerencsét próbálni. De ott sem ragyogott feljök bankóeső alakjában a szerencse, nem volt kinek játszani, s már másnap este színház után itthon húzták a Barányban nagy keservesen, hogy: „haj, de szívem csak azt mondja, jobb itthon!“

— **Szüret.** Határunkban a borszüret holnap, azaz f. hó 22-én veszi kezdetét. Kár volt vele sietni, mivel a szőlő az idén még inkább el van maradva s így ha szerfölött sietünk a leszüreteléssel, a bor nem csak kevés lesz, de rossz is lesz.

— **Műsor.** Vasárnap szept. 21-dikén „Két drótos ló.“ Eredeti énekes népszimnű 3 felv. Irta: Kempelen Győző. Hétfőn szept. 22-én V. Margó Célia asszony első vendégjátékául: „Ne bánkó virág“, vig operette 3 felvonásban. Kedden 23-án Győre Alajos jutalomjátékául e színpadon először „Thurán Anna“ 100 arany pályadíjjal jutalmazott történeti szimnű 4 felv. Irta: Bartók Lajos. A Nemzeti színház koszoruzott műsordarabja. Szerdán szept. 24-én V. Margó Célia asszony második vendégjátékául: „A suhancs“. Eredeti vig operette 3 felv. Zenéjét szerzette Konti J. Csütörtökön 25-én Bokor József színházi karnagy jutalomjátékául e színpadon először Dimitri Slavinuszky d Agranoff orosz nemzeti daltársulata imitációjának egyetlen előadása és „Mikdó“ japáni vig operette 2 felv. Pénteken, 26-án V. Margó Célia asszony utolsó előtti vendégjátékául e színpadon először „Néni“ eredeti énekes népszimnű 3 felv. Folinusz Aurél e jeles népszimnűve 100 arannyal lett koszoruzva, a népszínház pályázatán, Szombaton 27-én Rácz Gyula jutalomjátékául: „Koldus diák“ kitűnő nagy operette 3 felvonásban.

— **A főnyeremény.** A bazilika sorsjegyek szeptember elseji húzásán a tízezer forintos főnyereményt özv. Takács Jánosné asszony sorsjegye nyerte meg. A sorsjegy sorozata 470., sz. 93. A szerencsés nyerő a néh. gyulai magyar kántor előrehaladott koru özvegye, kire nézve ezen esemény olyan — tegyük hozzá, szükséges — szerencse volt, hogy az örömhír első pillanataiban komolyan óvni kellett a keveseknek kínálkozó nagy öröm végzetes következményeitől. A szegény asszony ugyanis izgatottságban alétan bukkolt leánya karjaiba. Fortuna istenasszony ez alkalommal fényesen rehabilitálta nagyon is megromlott renomméját, mert most olyanra mosolygott, ki azt megérdemelte, és akinek a szerencse épen nem a feleslegét szaporítja.

— **Garázda ember.** Szemben a város házzal a Meitner-féle pálinkás bolt előtt naponként éktelenkedik egy csunya pálinkás butykos, úgy hívják, hogy : Galó ; viselkedésével a múlt héten is többször megbotráncozást szült a járó-kelők között. Ilő volna a közrend érdekében ezt a disztelen alakot emberségre és tisztességes viseletre megtanítani.

— **Hány kutya van Szarvason?** Az ebek összeháza a beadott bevallások szerint befejeződött. Összes létszám a városban, tanyákon és szőlőkben 3680, — ebből adóköteles 100 drb.

— **Színészet Szentendrőn.** B. Szt-Andráson, a múlt hét folyamán egy hét-tagú színész-trupp tartott előadásokat.

IRODALOM.

Zipser és König zeneműkereskedésében (Bpest, Váci körút 22.) megjelent új zeneművek: Jour-fix, Valse pour le Piano composée par A. Rozenzweig. Ára 1 frt. Frühlingszauber Walzer-Rondo von Wilh. Rozenzweig ára 90 kr.

Megjelent és a szerzőnél, valamint a „Mezőgazdasági Szemle” kiadóhivatalában M. Óvároitt, nemkülönben a „Gazdasági Lapok” kiadóhivatalában Budapesten (Üllői út, Köztelek), úgyszintén Révay Testvérek könykereskedése útján Budapesten (Váci utca I. szám) megszerezhető: A Gabonafélék Termesztése. Irta Cserhádi Sándor, rendes tanár a magyar-óvári m. kir. gazdasági akadémián. 42 rajzzal, 232 lap. Ára 2 forint Bérmentes küldéssel 2 frt 20 kr. Tartalom: I. Mit mondanak gabonának? II. A gabonatermesztés jelentősége. III. A gabonafélék alkata, fejlődése és táplálkozása. IV. A gabonafajok, fajták és félésegek. V. A gabonafélék használati és termelési értéke. VI. A gabonafélék termelésére megfelelő klíma. VII. A gabonafélék termelésére alkalmas talaj. VIII. A termesztendő gabona megválasztásáról. IX. A termesztésre kiválasztott gabonafélék kiprobálása. X. A gabonafélék trágyázása. XI. A gabonafélék elhelyezése a vetésforgóban. XII. A talaj előkészítése a gabonafélék alá. XIII. A vetőmagtermelés és a megnevelés. XIV. A gabonafélék vetése. XV. A gabonafélék ápolása. XVI. A gabona aratása és eltartása. XVII. A gabonafélék termése. XVIII. A gabonafélék veszedelme.

KÖZGAZDASÁG.

Szüreti előkészületek.

Ha már eléggé okadatolva van a szüret ideje, csak akkor foghatunk hozzá, ha már minden előkészület megtörtént, ha már rendbe van hozva minden szüretelő eszköz és edény, különben csak kapkodás lesz a szüretnél, a mi idő- és pénzvesztegetéssel jár.

Mindenekelőtt a szüretelő helyiségeket, a prészázat, pinczét és erjesztőkamarát kell lepókhálózni, kisépenni, kiszellőztetni és rendbehozni. Minden edényt a lehető legtisztábbra kell mosni, mert sokszor egy kis penészfolt valamely edényen az egész must- és bormennyiséget úgy megfertőztetheti, hogy a legnagyobb küzdelemmel alig lehet elvenni a bor dohos ízét. A sajtó orsóját, a szőlőmalom tengelyeit meg kell olajozni és gondoskodni világításról, lámpásokról, mert szüret idején már rövidek a napok, a munkát éjszakával kell pótolni.

Kádat annyit kell készíteni, a mennyi elegendő arra, hogy a munka fenn ne akadjon; a kádak elhelyezését is bizonyos terv szerint kell tenni, úgy, i. e., hogy a nyers és összevázott szőlőt,

egyrésről a szőlőmalomba, másrésről a sajtóba ne kellessék nagy távolságra hordani, hanem meglegyen a munkában a szükséges összefüggés s következetesség. Egy kisebb kád, vagy egy félfenekű hordó legyen készen a rothadt, penészes és éretlen fürtök számára.

A hordókat is előre elkészítjük, ezek tisztaságára a legnagyobb gond fordítandó. Ha a használt hordót jól kimossák, kiszellőztetik, azután kikénezik (kénszeletet égetnek el benne) és jól bedugaszolva, száraz helyre teszik, akkor ha újra akarják használni, elég ha forró vízzel kiöblítik, akkor alkalmas lehet a must befogadására. De hányszor történik, hogy az üres hordó, ha nedves helyen állt, vagy a kimosás után egy kis víz maradt benne, akkor benne van a penész, a mitől megtisztítani igen nehéz, sokszor fel kell venni a fenekét s erős hordókefével szükséges a penészt ledörzsölni, sokszor azonban ez sem elég, hanem ha a penész a dongába bevette magát, görbe késsel kell lefaragni vagy legyalulni.

A kevésbé hibás hordót ki lehet tisztítani, ha oltott meszet vízzel felhígítva öntünk bele és néhány napig benne hagyjuk, mialatt többször meg kell hengergetni, azután többször tiszta vízzel kimosni. Még hatásosabb a szóda, ez olcsó és nemcsak a penészt, de az eczetszagot is eltávolítja a hordóból, ezt is forró vízzel kell a hordóba önteni, minden hektoliteres hordóra két kanállal számítva, forró vizet pedig egy hektoliteres hordóra 10 litert, két hektoliterre 20 litert és így tovább. A forró víz legalább 24 óráig maradjon a hordóban, mely idő alatt többször meg kell hengeríteni, aztán jó kimosni. A penész- vagy eczetszagot legjobban meglehet érezni forrázás után úgy, ha tenyerünkkel a hordó szájára (aknájára) ütünk, az az a levegőt beszorítjuk és a midőn a tenyerünket felemeljük, akkor szagoljuk a hordóból visszaütődő levegőt.

Nagyon rossz szokás kikénezeni a hordókat, mielőtt mustot öntenek bele, mert a kén a levegőben uszkáló gombacsirákat, — melyek a forrást előmozdítják — megölője, a kénezés által tehát nehezítjük a forrást, holott azt minden módon elő kellene segítenünk; egészen más a lefejtéskor kénezni a hordót.

Mi célja van a kénezésnek? nemde az, hogy a kén elége által kéncsav fejlődjék a hordóban, mely a levegővel oda betódult élődi gombacsirákat megölje; ámde erre a mustnak szüksége van, mert a forrást ez mozdítja elő, ha tehát már a második vagy harmadik lefejtésnél kénezzük a hordót, akkor annak már van értelme, mert akkor már ezen gombacsirákra semmi szüksége sincsen a bornak, sőt az már akkor ártalmára is lehet.

Kénezés helyett lehet azonban szeszt használni, t. i. csak annyi szeszt önteni a hordóba, hogy épen megnedvesedjenek a dongák falai, aztán meg kell gyújtani a szeszt, melynek az elége alkalmával kifejtett gőze minden élődi gombacsirát kiűz a hordóból. Hanem kettőre kell vigyázni, egyik az, hogy a hordónak mind az aknája, mind a csaplyuka nyitva maradjon addig, míg a szesz el nem ég, különben a kifejlődő gőz szétvethetné a

hordót, mert ha a szesz kozmaolajat tartalmaz, ettől a hordó és a bor is kozmaszagúvá válik.

Üzleti tudósítás.

Szarvas, 1890. szept. 19.

Az üzlet e héten csak keveset változott. Tartósan bő kínálat mellett meglehetősen nagy volt a forgalom és nyugodtabb irányból a finom buzaafajok árán változatlanok maradtak, míg sárga buzáik közben valamivel olcsóbban is keltek el. — A hetiforgalom mintegy 5000 m.-m.-t. tesz ki.

A mai piaczon eladatott:

Buza elsőrendű piros	6.70—6.80
” középminőségű	6.50—6.75
Árpa, takarmány	5.25—5.30
” jobbminőségű	5.50—5.60
Csöves tengeri	2.50—2.60
Heremag, luczerna	46.00—47.00

Meteorológiai észleletek.

Szarvas, 1890. szeptember 13-tól szept. 19-ig.

Nap	Lég hőmérséklet					Szél-irány és erősség			Csap.	
	7. ó.	1. ó.	4. ó.	8. ó.	est. közep.				M.	A.
13. szept.	10.8	17.6	11.6	13.3		V3	V3	N1		
14.	10.3	17.0	11.0	12.8		N2	N2	N1		
15.	12.0	18.8	15.0	15.3		N3	N4	N1		
16.	11.0	20.5	16.4	15.7		S2	S2	CO		
17.	13.9	19.6	16.8	16.8		S2	S1	SE		
18.	13.4	29.9	15.3	16.2		S3	W	W		
19.	11.2	21.0	12.8	15.0		E2	S3	CO		

Jelmagyarázat: A szélirányok jelölése: Éjszaki=N, keleti=E, déli=S, nyugati=W, észak-keleti=NE, délnyugati=SW. stb.

A csapadék alakjának jelölése: 0=eső, —=dörgés, Z=dörgés villámlással, ny.=nyomok.

KIS-HIRDETŐ.

E rovat alatt eladás, vétel, s cserére vonatkozó ajánlatokat, s tudakozódásokat közlünk; egyszeri beiktatásért minden szó után csupán 2 krajczár fizetendő.

Jó karban tartott szőlő a temető alatt, olcsón eladó, Bővebbet a kiadóhivatalban.

Hegedűórák adására ajánlkozik egy praxissal bíró egyén. Címe megtudható a kiadóhivatalban.

Használt takaréktűzhely eladó. Hol? megmondja a kiadóhivatal.

Dinnyeföldiek megvételre ajánlatnak. Cím megtudható a kiadóhivatalban.

Jó házi kosztot keresek. Ajánlatok „Agglegény” c. alatt a kiadóhivatalba intézendők.

Jó állapotban levő agynak, — diákszobába különösen alkalmasok eladásra ajánlatnak. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Finom csomogefű szőlő olcsón kapható. Hol? Megmondják a kiadóhivatalban.

Igen olcsó nád kapható. Firma iránt tájékoztat a kiadóhivatal.

Borbély és fodrász üzletbe kínálkozik ez uton tanonczul, egy 13 éves elemi iskolát jeles sikerrel végzett fiu, iparos szülők gyermeke, vidéken. Bővebb értesítést a kiadóhivatalban.

Vasúti menetrend.

Ervényes 1890. jun. 1-től kezdve.

Szarvas-Mezőtúr sz. v. ind. d. e. 9:34
érk. d. e. 10:20
" vegyes vonat ind. d. u. 2:20
érk. d. u. 3:16

Mezőtúr-Szarvas sz. v. ind. d. u. 5:30
érk. d. u. 6:16
vegy. von. ind. délben 12:39
érk. d. u. 1:25

Aradról Budapest felé.

Személyvonat Aradról ind. délben 12:10
Csaba érk. d. u. 1:42
" ind. d. u. 1:54
Mezőtúr érk. d. u. 3:21
" ind. d. u. 3:29
Budapest érk. este 7:45

Gyorsvonat Aradról ind. reggel 7:45
Csaba érk. d. e. 9:07
" ind. " 9:14
Mezőtúr érk. " 10:33
" ind. " 10:34
Budapest érk. d. u. 1:56

Budapestről Arad felé.

Személyvonat Budapestről ind. reggel 8:15
Mezőtúr érk. délben 12:23
" ind. " 12:28
Csaba érk. d. u. 1:53
" ind. d. u. 2:18
Aradra érk. d. u. 3:50

Gyorsvonat Budapestről ind. d. u. 2:00
Mezőtúr érk. d. u. 5:17
" ind. d. u. 5:18
Csaba érk. d. u. 6:40
" ind. d. u. 6:47
Aradra érk. este 8:10

Felelős szerkesztő
és kiadó - tulajdonos:
VARGA JÓZSEF.

Igen fontos mindenkire nézve!

A munkás-sztrájk

Bécsben, valamint kedvezőtlen üzleti viszonyok arra kényszeríték a G. M. és Társa-féle nagy vászongyárat, hogy működését be-
szüntesse, s csődöt jelentsen. Alulírott a csödtömegből az összes
árakészletet megvásárolván, azon kellemes helyzetben vagyok, hogy
a legkittünőbb férfi- és női fehérneműket az alábbi hihetetlen olcsó
árakon küldhetem megrendelőimnek:

3 drb. férfiling legjobb minőségű vastag lenből csak 2.75
3 pár férfi alsónadrág " 2.55
6 drb. férfi inggallér, felálló, vagy lehajtott 4-szeres " —.95
6 pár férfi kezeli, legjobb minőség 4-szeres " 1.85
6 pár férfi harisnya, kötött, fehér, vagy tartós színben " 1.—
6 pár férfi normál gyapjúharisnya, legjobb minőség " 1.45
6 drb. férfi nyakkravató, legelegánsabb minta " —.95
3 drb. női ing, Chiffonból, gazdag hímzéssel " 2.95
3 pár női nadrág " 2.9
3 drb. éjjeli Carsette, " 2.75
3 drb. alsó szoknya " 2.95
6 pár női harisnya, kötött, fehér vagy tartós színben gyapból m. színben 1.75
6 pár női normálgyapjú harisnya, legjobb minőség " 1.75
6 drb. konyhakötő, bordúrnl és betéttel " 1.75
12 " zsebkendő, színes szegélylyel beszegve " 1.25
6 " tiszta len-zsebkendő, legjobb minőség " 1.45
1 " Piquet törülköző, rojtjal " —.95
6 " tiszta len-törülköző, fehér, színes szegélylyel " 1.55
6 " asztal len-asztalkendő, komplett nagy " 1.45
6 " tiszta len-konyharuha " —.85
6 " portörő beszegve " —.75
Fehér öslipke függönyök, legfinomabb francia mintában egy ablakra, 2.25
Diszes jute-függönyök, drapériával és rojtjal egy ablakra " 1.75
Angol urt uti plaid tiszta gyapjuból " 4.75
6 Ripsz-garnitúra, legszebb színekben, mely áll: 1 asztal és 2 ágy.
teritőből selyem bojtokkal " 4.25

Szétküldés minden felé az összegnek előleges beküldése vagy utánvét
mellett; mégis, mint legolcsóbb mód, ajánlatosabb a pénzt előre beküldeni,
mivel ez által a postailleték megtakaríttatik, s ez esetben az árut esemage-
tást költség felszámítása nélkül elegáns tokban küldjük.

Czim: „Gans Bécsi áruháza“

8—7

Bécs, Weissgärber, Kolonitzgasse 6.

Hirdetés.

Van szerencsém a m. t. közönség tudomására hozni, hogy
nagy bevásárlási útamból visszatérve, üzletemet

az őszi idényre
gazdagon s a legfokozottabb igényeknek is
megfelelően

elláttam.

Minél fogva legyen szabad magamat és üzletemet a t.
közönség nagybecsü bizalmába és pártolásába tiszteletteljesen aján-
lani.

3—3

Hageter Gusztáv.

Szobapalló és fénymáz

10 méterre
1 klgr.
1 frt 50 kr.

Minden elő-
beni szint
betakar.

Christoph Ferenc
SZOBAPALLÓ-FÉNYLAKK

híres művész, hogy a szobák a ma ismét a háztartások
színe, mivel a kellenetien szag és a laza, ragadós anyagok,
mely az olajstékok és az olajstékok sajtja, elkerültek.
Kínálott a háztartások olyan egyszerű, hogy látni maga végzetlen
a mázolás. A palló nedves tárggyal felhordható, anélkül, hogy
olvasztó fényt. Még kell különösíteni:

színezett szobapalló-fénymáz,
sárgásbarnát és mahagonybarnát, mely akár csak az olaj
festék kell ho a palló s egyuttal fényt is ad. Ezért egyaránt
alkalmazható régi vagy új pallóra. Teljesen betöl minden
sejtet, korábbi mázolás sítj van azután

tiszta fénymáz (színezetlen)
a pallókra és parkettra, mely csupán fényt ad. Különösen
parkettra s olajstékokkal már bemázolt egyszínű pallókra való.
Csak fényt ad, onnélfogva nem fedi el a lamintát.
Postacsomag, körülbelül 3 négyzet méter, két középna-
gyasú szobára való 5 frt 90 kr., vagy 9 frt, micska.
A közvetlen megrendelések minden városban, ahol
raktárak vannak, ide küldendők. Alutámogatások és pros-
pektusok ingyen és bérmentve küldetnek. A bevásárlásnál toa ék
fel vigyázz a cégre s a nyári jegyre, mivel ezt a több mint
1850 évrőlévő gyártmányt október utanozzák és hamisítják,
s sokkal rosszabb, s gyakran a célnak még nem felelő minőség-
ben hozzák forgalomba.

Christoph Ferenc,
A valódi szobapalló-fénymáz feltalálója és egyedüli gyártója,
Prága, K. Berlin.

15—9 Kapható Szarvason:
Nyácsik Soma utódánál.

Alkalom beszerzés az iskola idényre.

Ajánlja nagybani eladását Sámuel Adolf

könyv- és papir-kereskedő B.-Szarvason

38000 irka legjobb minőség.	100 drb 48 kr.	1 tuczat finom irón	7 kr.
500 dobz toll 1 dobozban 100 drb	18 kr.	5000 irka 20 lapos 1 drb	3 kr.
1 nagyod tolszár 144 drb	35 kr.	1000 iv papir	2.80 kr.

Biztos kereset.

Egy minden körben könnyen elhelyezhető czikk forgalomba hozatala által. Hívtalnokoknak, kereskedőknek és iparosoknak jelentékeny mellékeresetet kínál. — Ajánlatok „C. M.” jegy alatt

Goldberger A. V.

hirdetési irodájához. Budapest, Váci-utca 9. czimzendők.

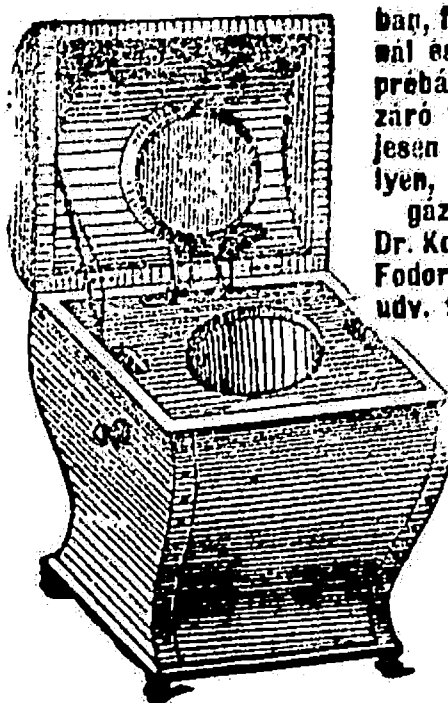

Pot de chambre.

Légmentes-hygienikus zárófödél

(Siemang-Guttmann szabadalma.)

Minden államban szabadalommal ellátva.

Szobakiosztó.

Kiosztók, nyílt arnyekszekék, éjjeli edények, szoba-kiosztók száma. Szobákban, kórházakban, fürdőintézetekben, vasutaknál és számos magánosoknál kiépítve. Minden ily légmentes záró födél-el ellátott edény teljesen szagtalan s abból semmi-lyen, az egészséggnek ártalmas gázok el nem távozhatnak. Dr. Korányi Frigyes kir. tan., Dr. Fodor József és Dr. Wiederhofer udv. tan. egyetemi tanárok a legnagyobb elismeréssel nyilatkoztak ez új találmány egészségügyi fontosságáról és kiváló célszerűségéről.

Az egyedüli gyártási jogot bírja:

ZELLERIN MÁTYÁS

cs. és kir. udv. szállító

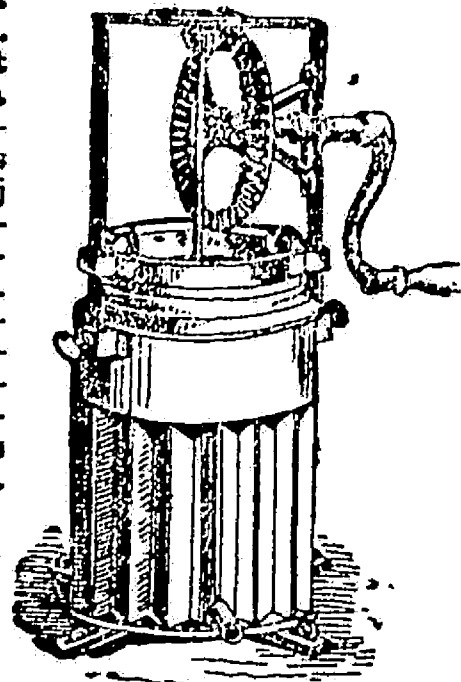
Budapest, nagydíófa-utca 14. szám. Képes árjegyzékek bérmentve küldetnek. Elárutók keresztetnek. 1894

Ujonnán javított

VAJKÖPÜLŐ

(VÁSÁRHELYI szabadalma.)

Három perc alatt a leggyorsabb kezeléssel melletted édes tejből, lejszín- vagy tejjőlőből a legízletesebb tea-vaj készíthető. Kiténtetve a bpesti orsz. kiállításon 1885-ben, a budapesti orsz. gazdasági egyesület, továbbá a berlini tejberők nagy egylete és az angermündi orsz. gazdasági egyesület által megvizsgálva és kiténtetve. 10—12% megtakarítás és jobb minőségű vaj. A vaj tartósabb. A visszamaradó édes tej a háztartásban még használható. A készülék még emulga-tióhoz is nagyon kitűnő és ezért a budapesti m. kir. vegytani kísérleti állomás által ki lett tüntetve.

BORSZÜRŐ ZSÁKOK

legolcsóbban kaphatók

Nyácsik Soma utóda czégnél

3—2

B.-SZARVASON.

VALÓDI ANGOL „MOSÓ ZSIR.”

melyet minden jó gazdasszony szívesen használ, ha meggyőződik a felől, hogy ezen mosó zsír használata által a ruha hófehéren kerül ki a mosásból, kellemes szagu, teljesen ártalmatlan és nélkülözhetlen minden háznál.

Használati módja igen egyszerű: „mosó zsír”-ból ruha-kifőzés alkalmával minden üstbe 5 deka körül a ruha közzé teendő, mely a vízben teljesen felolvad s a rendes forgatás következtében minden egyes darab ruhat bámulatos fehérre tisztít.

Foltos ruháknál pedig következő eljárás történik, mosásközben egy csipetnyi mosó zsírral a foltok bedörzsölendők és a mosás mint rendesen tovább folytatandó.

3—2

Egyedüli főraktár:

NYÁCSIK S. UTÓDA CZÉGNEL
B.-SZARVASON.

HIRDETÉS.

Alólirott van szerencsém az igen t. közönség b. tudomására hozni, miszerint a téli idény közeledtével mindennemű

tűzifával

valamint a legjobb minőségű salgótarjáni és külföldi (Porosz)

szénnel

magam elláttam, melyet úgy olcsósága, mint kitűnő minőségéért az igen t. közönség b. figyelmébe ajánlani bátorkodom.

A pontos kiszolgálásért annál is inkább kezeskedhetem, mivel óhajom a t. közönség b. bizalmát minél kiterjedtebb körben megnyerni.

Becsés pártfogásukért esdve, maradtam

Kiváló tisztelettel

Wigner Lajos.
gabna-piaczter.

3—2